

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un sir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În România:

la dl Carol Schuler în București, strada Laberint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cricuri r. a. sau 15 bani rom.

Slovacii.

Trăească scumpii frați Slovaci! În luptă grea se află și ei, cu curagiu o poartă, admirare ne insufă, trăească să vedem împreună vijelișul sfârșit al durerilor crude ce ne străbat azi, trăească pentru-ca împreună să întindem hora frăției pe acest pământ, care-i atât de răbdător, încât nu a crepat încă să înghiță pe împilatorii ce calcă pe el. Trăească frații noștri Slovaci!

După ultima numărare (dela începutul anului 1891) a poporului, Slovaci sunt în Ungaria 1,910.279 de suflete. Ei sunt un popor, care și în puterea numărului pot avea aspirațiile cele mai nobile și mai înaintate. Este nefiresc, este crud, e revoltător deci dacă Maghiarii, șapte milioane ce voesc să consume restul de zece milioane de popoare nemaghiare, voesc să-i zdrobească pe Slovaci.

Loviturile amare ce le dă guvernul, având drept instrumente și suflete slabe de renegați, se îndreaptă azi asupra bisericilor lor. Ea nu le convine că vreme sunt seniorate astfel arondate, că Slovaci au majoritatea. Prin urmare și-a zis stăpânirea, geometria senioratelor trebuie să fie schimbată, tot așa cum a fost făcută și legea electorală contra Românilor, cu scop ca în noua arondare minoritățile maghiare să majorizeze majoritățile reale slovace în districtele bisericilor, ca voința unor pripășiți și sâmbănași în țeară ca făina orbilor să se impună apoi unor mase mari compacte.

Pildă clasică, expu-ă și într'un Memorand predat deja Maiestății Sale, este următoarea:

Districtul cisdanubian — zic reprezentanții celor cinci seniorate Lipto, Trencin, Arva, Ture și Nitra, care au subscris Memorandul — se compune din 8 seniorate, cu 99 de comune bisericesti. Din acestea 77 sunt curat slovace, 17 ungurești-nemțești și 5 slovacesti-ungurești-nemțești. Dintre 99 comune din districtul cisdanubian Slovaci lipsesc așadar numai din 17.

Frapante sunt însă și cifrele care indică populația însăși. Senioratul Arva are 7145, Lipto 33.409, Nitra 52.488, Pressburg-orăș 780, Pressburg-comunele rurale 5361, Trencin 21.708 și Ture 27.277 de Slovaci, în total 148.368 de Slovaci, în vreme-ce senioratul Moșony are 7738, Pressburg-orăș 7621 Pressburg-comunele-rurale 9941 și Nitra 287 Germani și Maghiari, în total 25.587 Maghiari și Germani.

Din această minoritate sunt 90 de procente Germani și abia 10 procente Maghiari.

Stând astfel lucrurile, acestea fiind raporturile statistice este necesar, permis și garantat de legile bisericesti și lumesti

ca „limba și naționalitatea slovaca să-și găsească legală expresiune în toate afacerile spirituale și administrative“, deja din motivul că biserica evanghelică a pus din capul locului mare pond pe limba maternă, pe care credincioșii o pricep.

Memoriul arată apoi de ce împărțirea și sfâșiarea acestui district a fost dispusă de conventul general și roagă pe Maiestatea Sa să nu aprobe rezoluțiile luate de acest sinod general.

Casul acesta este o dovadă colosal de indignație despre chipul crud, cu care limba și naționalitatea slovaca este persecutată. Cum nu ar clocoti sângele și mânia în patrioții, care își iubesc neamul slovac, limba slovacă, care își apără dogmele bisericicii de care se țin? Cum se mai ceri ca vorbele lor să nu spumage, ca pumnul lor să nu se strângă, ca și cum ar fi gata de — o lovitură nenorocită? E prea mult ce li-se cere inimilor bune și minților luminate slovace, pentru-ca inimile să nu se răcolească din toată sfâncimea lor, pentru-ca mințile să nu caute cu neodihnă toate potecile de mântuire.

Dacă patrioții slovaci au voit să nu trimită delegați în conventul general, ei își vor fi dat de sigur bine seamă, că acest refuz de a mai sta la o masă cu cei-ce voesc să mănecă chiar din tine, este un mijloc bun de a aduce la reșon pe cei-ce voesc să aducă o nouă înfrângere națiunii slovace.

Dacă ei au decis să iee măsurile cele mai energice, aceasta este o probă că ei se simt tari, că poporul este cu ei, precum și ei sunt cu poporul.

Și astfel minutarul politic bate mereu tic-tacul care arată cum curge spre sfârșit epoca de aspirare a limbilor și naționalităților.

Ce s'a petrecut acum în urmă a fost un moment din cele mai bogate în reșunet. Dinastia, patria, lumea ia cunoștință de înăspriut conflict al luptei fraților noștri Slovaci.

Să sperăm în succes, să le urăm Slovacilor soartea bună, ce împreună ni-o dorim și voim să ni-o croidm cu ajutor reciproc și să le strigăm încă odată cu deplină și înflăcărată simpatie:

Trăească frații Slovaci!

Dela Seghedin primim azi o știre, care ne înveselește și ne fustritează... E veselă știrea, că osândiții noștri, și în special venerabilul nostru president Dr. Rațiu, se află foarte bine. Însă — strictetea este așa de mare, încât osândiții nu pot vorbi nici un cuvânt al unii cu alții, ei se pot vedea numai, ear' înștele ce li-se fac abia durează câteva minute.

Se vede de aici ce puțină răcoare are guvernul de lei noștri, și când sunt puși între zidurile negre ale temniței; nu-i lasă să comunice cu lumea, ca nu cumva să pună și de acolo poporul la cale.

Fie-le rușine de acest tratament sibi-ric, de care fac parte iubiților noștri.

Toastul unui episcop catolic. Episcopul Iaurinului, Zolka în toastul seu — zice o foaie maghiară — ținut cu prilegiul aniversării zilei nașterii Maiestății Sale, a zis următoarea frază: „Îmi exprim îngrădările asupra situațiunii actuale, care pe Maiestatea Sa l-au răpit în virtegiul, în care e periclitată nu numai țeara, ci chiar și persoana Sa.“

Dela conventul da sau nu depinde pacea în această țeară.

Progresul naționalismului. Mișei, care vreau să sugereze națiunilor nedreptățite idea că în lume naționalismul scade, le dăm azi un nou exemplu de progresul lui. În Rusia ostică trăiesc cam 150.000 de Litvani, care până acum au fost liniștiți. Acum își reclamă și ei drepturile lor naționale, cer guvernului să li-se dea învățători și preoți naționali, să li-se dea numai lor stipendiile din fundațiunile făcute pe seama lor de Frederic Wilhelm IV. și spun, că dacă „domni Germani“ ar fi avut de gând să-i facă și pe ei Germani s'au înșelat, căci ei nu voesc să-și lase limba și neamul și nu vor renunța la o dezvoltare națională. Mica lor publicistică a publicat un apel în acest sens și el este luat ca un simptom ce merită deplină atenție.

Toți se trezesc, și cei pitici devin naționali și — Maghiarii caraghioși voesc să înghiță milioane!

O foaie maghiară despre Românii din Maramureș. „Nemzeti Ujság“ despre turneul comitelui-suprem bar. Roszner Ervin și despre ținuta Românilor din Maramureș serie următoarele: Semioficiosul „Országgyűlési Értesítő“ cu multă bucurie povestește despre călătoria noului comite-suprem din Maramureș spunând cu multă satisfacție, că a fost bine primit de către Români. Fișpanul a pornit însoțit de Vincz Gyula, deputat dietal și mare proprietar în Valea-Izei, și de pretorul-suprem din același cerc, Szaploneczay Lajos. Oaspeții au fost primiți cu banderila țerănesc cu poartă de triumf și au fost salutați de către pretorul Solcz Bela, ear' preoții români au ținut discursuri ungurești. „Dacă le și concedem toate acestea“ — zice „Nemzeti Ujság“ — „se vede numai decât că semioficiosul se bucură prea curând. Căci fișpanul Roszner nu s'a dus în Valea-Izei ca reprezentant al guvernului, ci însoțit de proprietarii de acolo s'a dus în mijlocul acelor muncitori țerani, cărora le stă în interes, ca proprietarul pământului, dela care primește lucru, să nu aște în purtarea lor nimic de excepție. Mai departe cu toate-că ținutul acesta e mărginaș cu Ardealul până acum nici una din directivele politice naționaliste nu s'a arătat

toare lucrări sunt fapte ce denotă în luminos chip vrednicia bărbatului acestuia. În tract și pretutindeni unde vieța lui nu mai venia în atingere directă cu terene și forțe de lucrare în tot locul, prezentarea lui impunea necesitatea de a-i reclama succursul seu de puternică împintinare spre lucru. Ordinea și disciplina între comune și comune era exemplară. Dînsul veghia, ca între preoți și învățători totdeauna să se întrețină cele mai bune și mai durabile raporturi, și niciări spiritele să nu cadă pradă dușmănilor, care denaturează și opresc mersul regulat al ori-cărei societăți. Era un propoveditor adevărat preceptelor de etică și umanism. Un adevărat apostol de propagare a principiilor de iubire frățești.

Astfel a fost Romul de Crainic ca singur și păstor credincios bisericii și turmei sale. Astfel a fost faptele și pornirile lui! Ca Român Romul de Crainic era condus de cele mai religioase simțăminte de datorie față cu scumpa sa națiune și cu iubitul seu popor românesc. Pe acest teren a ajuns la mîrimea sa. N'a pregetat și n'a hesitat nici cât e de puțin a merge și a fi acolo, unde glasul serios al situațiunii îl chema să-și facă datoria de Român.

În aceste ținuturi, ear' acum călătoriei baronului Roszner i-s'a impus formal însmnătatea politică. Ear' aceasta nu numai că e zadarnică, dar' totodată și periculoasă, căci celor-ce organizează agitațiile naționaliste din Ardeal, până acum nu li-a plesnit prin minte să se întindă și în aceste părți, sgomotul semioficios de sigur va face să-și aducă aminte și de aceasta“.

Bosnia a făcut progrese mari. Relativ la credința către statul austro-ungar cetim în „Allgemeine Zeitung“ din München: Majoritatea imensă a populațiunii s'a împăcat cu sările cele nouă. Mahomedanii sunt — deși cugetă la Sultan, capul lor religios — cei mai fideli amici ai noului guvern. Tot așa fideli sunt catolicii, care sânt mai ales țerani săraci și foarte puțin culti. Mai puțin siguri sânt ortodocșii, care dovedesc din când în când un simțământ mai tare de solidaritate cu Sârbii din regatul liber sârbesc. La o alegere deplin liberă însă ei s'ar feri să opteze pentru Sârbia, unde relațiile sânt mai nesigure, mai încălcite. Nemulumiți sânt Mahomedanii conservatori fanatici și meseriași vechi, care nu pot concura cu cultura nouă. Se admite deci, că și în vremi serioase, de războiul poporația va fi liniștită ca și în timp de pace.

Ugroun despre chestia naționalităților.

În 20 August și-a ținut deputatul Ugroun darea de seamă înaintea alegătorilor sei din Sătmar. Cu ocaziunea aceasta despre chestia de naționalități a zis următoarele:

Pe urmă mă mărginesc a declara, că un guvern nu poate fi bun în vreme-ce el declară, că administrația de sub îngrjiirea sa este atât de rea, încât nu poate să guverneze cu aceea. Nici-când vina nu zace în legi, ci în aceea cum se aplică legile. Pentru o administrație bună sânt destule și legi mai puțin, nu sânt de lipsă atâtea legi câte le avem noi, pe care abia sânt în stare advocații să le cunoască. O țeară se poate guverna bine, dacă în guvernarea aceleia este simț de drept, onestitate și iubirea ordinii de drept. Unde, în minister nu se exerciază protecții, unde comiții supremi de aceea stau în serviciul statului ca să împartă dreptatea fără considerații de partid, nu ca și la noi, — acolo se poate o guvernare bună și mulțumitoare.

Dacă comiții-supremi s'ar ocupa cu justiția numai atâtea cât se ocupă cu corteșiri, administrația ar fi mai bună și așa s'ar ridica și vaza statului. Priviți-ne acum. Ni-am pierdut aproape toată reputațiunea. Sântem numiți de tirani, împilatori, nedrepti și subjugatori. La aceste eu răspund, că da, sântem tirani. Dar' nu noi, națiunea maghiară sântem tirani, ci guvernul, care folosindu-și rău puterea nu se gândește să deslege chestia naționalităților, ceea-ce pentru Ungaria este necesitate indispensabilă.

Cu credința țării în viitorul nostru, cu o vitejie uimitoare se băga în luptă înverșunată, unde în cele mai de multe dați reportă frumoase învingeri, care înaintea națiunii îl făcuseră vrednic, în urma cărei apoi a fost înșers timpul din urmă între membrii mandatarii ai sei. Aci apoi și-a închinat toate forțele și toată vrednicia lui omenească până la ciasul cel din urmă al vieții sale și tot aci avea să stea și dînsul pe banca acusatilor în procesul Memorandului, însă sdruncinata lui sănătate nu-i permise a fi părtaș de această onoare.

L'am găsit singur cu ochii umezi și consumat de năczul, că el nu poate fi în rîndul celorlalți tovarăși de principii ai sei. Îmi zicea, of! că n'aș da pentru mult să văd și să pot îmbrățișa pe scumpul meu Lucaci! Și totuși am să-l văd — însă pe cealaltă lume. Cu acestea își prinde capul în înțeleșturile mânilor și se lasă pe perină, lungă credincioasa lui doamnă, care îl priveghia neadormită cu reci îngrjiri.

În vieța sa a avut între mai multe sguđuri familiare, una care a fost cea mai vehementă: pierderea unicului seu fiu Eugen. Această stare a concurs însemnat la ruina sa deservită a sănătății sale, care în timpul din

La aceasta însă nu este destul ca guvernul să zică, că chestie de naționalități nu cunoaște. Dacă guvernul ar fi lucrat amăsurat datorinței sale, n'ar fi trebuit să permită, ca pretorii și primarii să se pună în serviciu corteșesc, ci să îngrjiască ca dreptatea să se împartă egal pentru fiecare și atunci chestia de naționalități nu s'ar fi lăsat așa de mult.

Trebuie să fim drepti în chestia naționalităților. Dacă au juste gravamine trebuie să le ascultăm și să le sanăm, dar' când cineva trece margine legii, ministrii să nu se sfiească, ci să lovească fără cruțare și fără orice considerație de partid. Nu avem lipsă să mistificăm opinia publică cu diferite instrumente, ci ca guvernul să-și facă datoria.

Noi cu faptele acestui guvern nu sântem îndestuliți. Să-și deschidă ochii fiecare cetățean. Să spunem lumii că tot Maghiarul este egal (minden magyar ember egyenlő) și în urma acestuia trebuie să fie maghiar și tare, ca tari și stimați să fim în ochii Austriei și înăuntru înaintea naționalităților.

Dacă națiunea maghiară nu se nisusește să-și câștige în străinătate, în Austria, glorie pentru drepturile sale, pentru limba și emblemele sale, atunci nu va avea vază nici înaintea naționalităților; caci națiunea care nu știe să-și încunguiere emblemele sale cu glorie, acela nu le poate câștiga față cu alții nici o valoare.

Procese

dlui Dr. V. Lucaci.

Am aflat din foi, că procesul amicalului nostru Lucaci s'a aminat.

Nu se știe cauza amînării, căci cea adusă de foile ungurești nu se poate primi: nu era nevoie de actele procesului Memorandului pentru a judeca în Sătmar un proces de calumnie. Știu însă, am aflat următoarele: pretorul Schmidt, cel care intentase procesul, a renunțat la improcosare încă demult și dacă totuși acuzarea era sfințită, cauza e fișpanul, care într'un cerc de amici ar fi zis, că „trebuie cu ori-ce preț susținută autoritatea membrilor administrațiunii comitatului“, sau pe românește: Lucaci trebuie pedepsit, pentru-că a îndrăsnit să arete nelegiuirile ce sevrșește administrația.

Mai știu un lucru, și pentru noi Românii acesta e cel mai important: dacă era să se țină pertractarea, Sătmarul era să fie teatrul unei manifestațiuni naționale cum nu s'a mai pomenit prin aceste părți: preoții și învățătorii, precum și țeranii fruntași, se hotărîseră să meargă în număr mare la proces, să-și arete astfel iubirea nemărginită, ce o simte față cu neînfricoșatul luptător Vasile Lucaci.

Pe la Dej, Ileanda-mare, Rêstoci, Șomcuta-mare, Șimleu, Mocira, Seini,

urme a luat cele mai grave proporțiuni. Zadarnic încercă deci restaurarea sa în mângăiosul Meran, cruda moarte în noaptea de 11 Iunie totuși ni-l răpise, pe el personificarea virtuții, a lucrării și a curățeniei de inimă, din mijlocul nostru, în etate de abia 46 ani. În ultima-ora a vieții sale neconținut amintia numele lui Lucaci, compătindu-și că este osândit earăși la 5 ani de robie. Și se ruga ferbinte la Dumnezeu ca să ajute cauzei noastre drepte.

Ca om a fost un caracter integru, mariminos și de un temperament foarte blând, curtenitor, foarte îndatoritor, fin, nestăpănit de patimi. Când Dobrenii îi turburau une-ori liniștea, cu o indulgență proprie omului mare îi aducea simplamente la reșon făcându-și în aceeași vreme să înțeleagă, că rău purced atunci, când ascultă la șoptirile răuvoitoare ale aceluia care nouă jurniți și dușmani de moarte ne sânt.

Adînc sguđuit de viforul pierderii tale, suflete nobil, mutat dela noi, mă închin înaintea ta, și din ușa groapei tale îți trimit salut fratrilor tăi cei în suferință.

Dobra, 18 August 1894.

Ilario Tulburean.

FOIȚA „TRIBUNEL“

Romul de Crainic.

— O schiță biografică. —

Cu gândiri mari și cu puternice convingeri, Romul de Crainic, paroh și protopresbiter în Dobra, trebuie să fie pus între cei dintâi protopopi. Prin zelul neînrănat al seu, prin diligența și activitatea sa de mecenat, a știut mai mult doar' decât ori-care altul să lucreze și mai mult să oboască „în via Domnului“.

Ca paroh și protopop al Dobrei a ținut să fie totdeauna la înălțimea misiunii sale.

Școli și biserici s'au înființat cu ridicata sub durată înțelepției sale conduceri. Ținea mult ca învățătorimea și preoțimea lui — încât se putea — să poată conurge — cu preoțimea și învățătorimea centrelor mari din străinătate. Pentru-ca ei să țină cont de această împregiurare, el nu pregeta a le înlesni modalitățile de subsistență, a-i pune pe un teren mai solid și a le crea o poziție mai deamănă și mai confortabilă.

Fermecătoarele lui vorbiri esite din inspirațiunea celor mai pline gândiri și mai cu-

rate simțiri românești, erau reflexul elocuent a celor mai tari convingeri ale lui.

Acestea mișcau și înduplecau pe om la fapte, îi dădeau nouă puteri și-l preparau pentru năsuințe continue la lucrări bune.

El însuși era un înteiț motor al muncii închis în odăia sa, ziua mare până târziu în noapte neîntrerupt nuncia din greu, cumpenia gânditor, își făcea nouă și nouă planuri pentru a-și îndestuli nesăturata sa poftă de lucrare.

În Dobra, biserică, școală și alte așezăminte de cultură, posturi de învățători și învățătoare tot prin a sa stăruință și puternică concurgere se ridicară.

Disolvarea casinei mixte și înlocuirea aceleia cu una românească, societatea de pompieri cu comanda română, crearea unui consort, întrunirea meseriașilor și a economilor, construirea de coruri vocale, năsuința de a înțemeia un institut de credit și economii, solicitarea de a pune basă unui salutar fond prin elocarea sumelor de desdaunare din dreptul de cărcimărit; Introducerea faptică a limbii române protocolară în administrația opidană și provincie; chivernisirea regulată a averii fondului grănițeresc și ținerea în vedere a sporirii și a înaintării corporațiunii etc. etc. și alte de soiul acestor multe, mari și neperi-

Bicsad și alte locuri, pe unde am trecut, pretutindeni Românii toți erau în agitație, toți se întreabă: până unde împinge guvernul unguresc prigonirile?

Cât de mult agitația a crescut, se poate judeca din faptul, că până și Românii din Maramureș, despre care se credea, că arată puțin interes pentru lupta națională, — sînt cuprinși de o mare neliniște; pentru a manifesta solidaritatea lor cu Românii din alte părți, la procesul lui Lucaciu erau să trimită și dinșii reprezentanți.

Presă maghiară face de altfel chiar acum mare sgomot împregiurul călătoriei baronului Rosner (fișpan) printre Românii de pe Valea-Izei. Găsindu-se cățiva preoți, căror nu li-a fost rusine să ese în calea fișpanului și să-l asigure că Românii se simt fericiți sub actuala oblađuire ungurească, presa șovinistă afirmă că în Maramureș nu există chestia națională, pe când în realitate adevărul e numai atîta, că isoiați fiind de ceilalți Români, Maramureșanii chiar când fac ceva nu sînt auziți. Încolo sînt românești și excepții ca popa Gyenge (în adevăr „slab“!) „din familia fruntașă de Csikszentjén“ cum a caracterizat Rosner strîngînd foarte vesel mîna Românului rătăcit, — nu însemnează că toți bărbații cărturari din Maramureș sînt atît de slabi Români.

Dacă se ținea procesul lui Lucaciu, lucrul acesta era să se dovedea că cu prisosință, căci azi pînă și prin cele mai depărtate locuri, numele lui Lucaciu și cu dînsul cauza națională română, este bine cunoscut.

R. Ș.

Cursul de limba maghiară pentru învățători.

Brașov, 4 August v.

„Ideea de stat maghiar“ a cerut, ca mulți învățători români să nu aibă liniștea de lipsă în ferile acestea pentru de a-și pute recrea după o intensivă lucrare de 10 luni de instruire și de a-și vedea de economia căm-pului. Ei au fost siliți să-lase familia și lucrul tocmai în timpul verii și să alerge în diferite orașe ungurești, ca să primească instrucțiune în limba maghiară.

Ministrul a putut să ordonească asemenea cursuri pentru limba maghiară. Îi stă în voe. Nu înțeleg însă, cum organele statului, inspectorii de școale, au putut da mandate prin solgăbirii învățătorilor români dela școale confesionale, ca să facă acele cursuri fără de știrea autorităților competente bisericești.

Școalele noastre gr.-or. stau sub biserică autonomă gr.-or. Învățătorii, ca funcționari ai acestei biserici, nu au să primească porucii decât prin organele bisericești.

Și totuși s'a întemplat, că solgăbirii și inspectorii a dus pe învățătorii, pe care au voit ei, să se ducă la cursurile de limba maghiară. Înțeleg să-i sfătuiască, dar' nu se le poruncească. S'a întemplat și aceea, că s'a trimis și urzorii.

O mare greșală au comis învățătorii că au ascultat, fără a mai întreba consistorul archidieceșan, dacă acele ordinațiuni n'au venit pe calea legală. Dar' și mai mare greșală, că consistorul n'a intervenit. Cum s'a putut permite, ca sute de învățători, pe care biserica i-a înzestrat cu calificațiunea recerută de lege, destul de tristă în privința limbii maghiare, să fie trimiși în dreapta și în stînga, să se dispună cu ei după volnicie, fără de a fi întrebată autoritatea legală și să fie trimiși la cursuri, unde timp de două luni să li-se dea lecții de astfel de oameni, care au de problemă: nimicirea vieții noastre naționale.

Am fost însumi de am vizitat odată pe învățătorii dela cursul din Sepsi-Szt.-György și m'am convins de felul cum se influența și modul cum se trata cei 100 de învățători români. După ce am vorbit puțin cu dinșii mi-a venit să-i compătesc ca pe niște victime. Starea sufletească le era de tot de primătoare. Se simțeau cu toții că în temniță. Și era de explicat, îndesuiți mulți în odăi cu aer infect, pături rele, siliți să mănânce în anumite locuri, continuu înfricoșati de profesori, că au să fie supuși la examen riguros, susținuți și într'una admoniați în chestii de simțămînt național, insultați pînă și de copii de pe stradă și oprîți să vorbească românește, instruiți prin metode de tot imposibile, ba revoltătoare, de oamenii, care nici un cuvînt nu știu românește, și ei siliți să asculte prelegeri din care nu înțelegeau nimic și apoi să învețe de rost regulile proaste din o gramatică ungurească despre: „mi az igendó“ etc. și pîese de cetire din o carte destinată pentru

copii începători — fi compătimitian oamenii. La astfel de lecții trebuiau să fie părtași de dimineața pînă seara.

Astfel s'a tratat în vara asta cu sute de învățători de ai nostri fără-ca să le fi avut cineva de grije.

Spiritul, ce s'a propagat prin asemenea cursuri de hotărîți dușmani ai neamului nostru e pentru școalele noastre un colosal rău, căruia n'ar mai trebui să-i deschidem și de altădată porțile și cu atît mai puțin să suferim ca alții să ni-l impoarte.

Se va zice, că învățătorii sînt deja oameni probați și destul de întăriți în conștiința națională pentru-ca să nu mai poată fi periclitat spiritul în ei. Da, tot respectul față cu unii, sînt însă mulți de aceia, care n'au destulă putere, pentru-ca să înfrunte tendințele dușmănești cu tăria recerută. Am dat și în Sângeorgiu peste învățători, care judecau cum nici băieților de școale nu li-e permis, că e bine să te supui, să nu superi pe dnii profesori, ba unii și-au făcut chiar mijloace nedemne.

Trec peste purtarea notrebnicului Solgyá dar' desaproab pe a învățătorului director dela Zernești, a dlui Bude, și încă a unora. Când profesorii au propagat cu mare viclenie ideea că învățătorii să învețe cîntări ungurești în cor, ca la urmă să aranjeze un concert ungurește în Szt.-György, dl Bude a prins ideea și a stăruit pentru ea și la ceilalți colegi. Să te miri! S'a învățat mai multe piese, dar' concert pe lîngă toată stăruința și influențarea nu s'a ținut. Profesorii au rămas cu pofta în cuin.

În „agitatori“ și aici se credea. N'au lipsit deci prigonirile. Și aici au trebuit Ungurii să se facă de ris și să probeze slăbiciunea lor. Profesorii declară pe doi harnici învățători români de periculoși agitatori, și îi denunță inspectorului de școale de acolo. Acesta îndată aduce sentența. De competență nu mai vorbesc, dar' spre a se vedea clar spiritul, ce a dominat și cu care s'a condus cursul din S.-Szt.-György dau aici în traducere sentența, cu ce au învințit pe dnii învățători Lepedeau din Satulung și Istrate din Boița, și care mi-a venit și mie la mîna. Nr. 2199—1894. Dlui N. Istrate, învățător gr.-or.

„Fiindcă după părerea corpului profesoral, care conduce cursul supletor de limba maghiară, precum și după convingerea mea proprie, d-ta deși ai fost făcut atent mai de multe ori în mod binevoitor și fin — rămînînd aici periclitezi succesul cursului prin purtare-ți agitatorică, și fiindcă rămînînd d-tale aici nu e de dorit pentru ceilalți colegi învățători: prin aceasta te oprești de a mai frecuenta mai departe cursul; și fiindcă în învățarea limbii maghiare pînă acum nu ai dovedit sirguintă și spor: ți detrag și diurnele cuvenite din 5 Aug. Înceace.

„Ceea-ce comunic dlui învățător sub greutatea celor mai serioase consecuențe spre luare la cunoștință și spre acomodare cu acel adaos, ca să te depărtezi cu tot prețul de aici, din orașul S.-Szt.-György, cu trenul de amezai, fără nici un sgomot, cu atît mai virtos, căci altcum voi fi silit a folosi întervenirea diregătoriei“. S.-Szt.-György, 10 August 1894. Dăncs Bertalan, m. p., inspector reg. de școale.

Lumină!

Domnii învățători făceau bine dacă părăsiau cu toți imediat cursul.

Perchisiții cu grămada și abusuri de oficiu.

Pare-că trăim în timpul închizițiilor spaniole. Perchisițiile domiciliare și personale nu mai înceată. Ele și-au luat cursul și în comitatul Turda-Arieș cu zel mare și furie multă, demne de o cauză mai gravă.

În 4 l. c. s'a făcut perchisiție domiciliară la parochul gr.-cat al Sălciuei-de-jos, Iosif Hățegan prin protopretorul Trascăului Asztalos Gábor, însoțit de notarul cercual binenotat înaintea publicului Páska Simon și de 4 gendarmi, care a ținut dela 8 ore a. m. pînă la 1 oră p. m. Parochul susținuț a cerut ordinul, pe baza căruia e să se facă perchisiția; aceasta însă i-s'a denegat, zicîndu-i-se, că e lucru secret, și provocându-l să nu se opună, căci atunci va fi mai rău.

Această comisie apoi a vizitat minuțios arhivul parochial și toate mobilele și reușite din casă pînă și pe sub grinzi, vestimintele și între bărnele păreților din tîrnat, apoi podul căsii, celariul, locuința servitorilor, culina, grajdul, sura și latrina. După aceasta protopretorul lăsînd 2 gendarmi în casă, ca să grijască de preoteasă, cu ceilalți doi gendarmi și cu notarul au intrat în sfînta biserică și încă gendarmii cu pălăriile pe cap. Aci încă au vizitat tot: reușite, strane, icoane, vestimente, pînă și sfînta

evangelie, autimisul etc. Din biserică s'au suit în podul bisericii, unde încă au cercetat toate unghetele. Resultatul acestei perchisiții a fost, că s'au secuestrat: 1 „Manifest.“ și un „Cătră poporul româș“, o copie a apelului abiturienților din Brașov, o listă cu câteva nume, cu care s'a început colecta pentru un prapor negru, o epistolă privată dela fratele seu Ioan Hățegan vice-protopopol Dêrgei și alta dela George Suciu, vice-protopopol seu, ambele din luna lui Maiu. E de notat, că protopretorul era foarte indispus și a declarat parochului, că n'ar fi venit la perchisiție, dar' a făcut ca inferior la poruncă mai înaltă.

În 11 l. c. s'a făcut perchisiție domiciliară la George Suciu, vice-protopopol Indolului, prezentându-se judele investigator: Solymosi Miklos, cu un cancelist, subscusalul Doctor Rotár Ilyés, protopretorul Doctor Domokos Andor cu notarul Sindului, Modi și 4 gendarmi — în grabă mare. Întrînd în curtea parochială gendarmii au fost postați în 4 puncte, ordinîndu-se să nu permită intrare și eșire din curtea parochială, ceea-ce s'a și făcut. Întrînd „domnii“ în casă, judele investigator admanua pe lîngă recipisă vice-protopopolului susținuț scripta sub: „Alăturată, declarînd ca pe baza ei au să facă perchisiție, ceea-ce apoi s'a și făcut dela 11 1/2 ore pînă la 4 ore p. m., vizitîndu-se toate chiliele casei, și podul cu tot ce s'a aflat în ele, mobile, reușite și vestimente și luînd protocol. S'au aflat, — încât știu:

1. Un exemplar „Golgotha“; 2. un exemplar „Manifest...“; 3. un exemplar „Apel tricolor“; 4. 15—16 exemplare „Cătră poporul român“; 5. 1 exemplar „Memorandum“; 6. 1 exemplar „Epistola lui E. Brote cătră președintele juriului de presă din Cluj“; 7. O listă cu care s'a colectat banii pentru partidul național în 1890, cuitată; 8. 4 exemplare liste de colectat pentru monumentul lui Iancu împreună cu care au fost trimise numai cu 2—3 zile înainte de aceea; 9. o epistolă privată a lui Iosif Hățegan, parochul Sălciuei din luna Maiu. După aceasta au vizitat protopretorul cu notarul Modi și cu 2 gendarmi cu pălăriile pe cap în biserică toate mobilele, reușite, cărțile și vestimentele și arhivul mai vechiu. În urmă au vizitat corul și podul bisericii.

În urma acestei perchisiții Duminecă în 12 l. c. pe la 9 ore seara un alt notar străin, Robert Stary din Tur, a dus în persoană o citație vice-protopopolului susținuț ca să se prezenteze pe ziua următoare 13 l. c. la 3 ore p. m. la judele investigator Solymosi Miklos, căci altcum va fi secostat. Vice-protopopol s'a și prezentat și a șezut în galleria tribunalului peste 3 ore; dar' nu a fost cine să-l asculte, căci — precum se vede în cele următoare — zelosul jude investigator s'a depărtat pentru altă perchisiție domiciliară.

Duminecă 12 l. c. parochului Sălciuei-de-jos Iosif Hățegan pe baza ordinului sub: „Alăturat, i-s'a făcut o nouă perchisiție domiciliară prin des numitul jude investigator Solymosi Miklos, subscusalul Dr. Rotár Ilyés, protopretorul Asztalos Gábor cu notarul Páska Simon și 4 gendarmi. Perchisiția — fiind parochul dus la înmormîntare — s'a început la 4 ore p. m. S'a luat protocol cu privire la secuestrate în 4 l. c. Mare năcăz li-a făcut niște bani ce s'au aflat atunci în masa parochului, și acum nu erau numai 7 fl. Parochul susținuț că banii au fost ai unei femei vîduve, noaptea tîrziu s'a luat protocol cu ei ea, și cu oamenii care au contribuit pentru prapor. A fost tare frumos că poporul s'a interesat de cauză, s'a adunat în număr imposant în curtea parochială și când s'a depărtat comisia de aici, spontan au strigat un puternic „trăiască Rațiu și Lucaciu“.

După aceasta noaptea tîrziu comisiunea s'a retras la notarul Páska Simon, unde au benchetuit pînă nu se mai cunoșteau vorbind în continuu de Hățegan József și protopopol seu.

Luni dimineața pornind comisia cătră Turda, din capul satului, s'au întors la parochul Hățegan, că-i pe domni îi duria că nu află rublele. Din nou l-au întrebat despre banii aflați la el în 4 l. c., dar' nu știu căți au fost și judele investigator imputa pretorului că de ce nu i-a numărat atunci. Acum a arătat parochului o epistolă a sa trimisă recomandată vice-protopopolului seu la Indol, cu care dl jude a comis abus de oficiu scotîndu-o dela postă după prezentarea recepsei adresatului și desfăcîndu-o în absența lui. Poporul și de asta-dată a arătat mult interes, la sgomotul făcut de o femeie s'au adunat dela lucrul câmpului ear' mult popor în curtea parochială. E de notat, că poporul era foarte indignat, doria vrajba și anume ruga pe preoteasa să o provoace, ca el să-i poată răbuna.

Valea-Hășdății, 17 August 1894.

C.

Correspondență din Viena.

Viena, 17 August n. 1894.

(Situatia politică. — O confiscare. — Antisemitism de rasă sau antisemitism confesional.) Deși viața politică continuă a pulsa foarte înec și slab, totuși din timp în timp se ivesc momente interesante, care permit a concluda asupra desvoltării situației după re-începerea desbaterilor parlamentare. Partidele coalitate au dorit mult să seosească sezonul mort și liniștea politică de vară, și după-ce casa deputaților intrase în vacanță, toate foile inspirate de coalitie și-au exprimat speranța, că pînă la toamnă „idea coalitiunii“ se va adănci și mai mult și va căștiga aderență și în cercurile acele, care pînă acum au fost de părerea, că o formațiune atît de naturală, ca alianța liberalilor cu conservatorii si cu Polonii nu are nici o rațiune de a fi. Nutrind această speranță, oamenii au contat la împrejurarea, că există totdeauna și între fracțiunile opoziționale elemente, care nu sînt libere de oare-care oportunism și astfel poate vor fi aplicate să-i înăbușească nedumeririle ce au față cu coalitia, dacă în schimb li-se va da garanția de a reuși în alte direcții. Nu vom contesta ca asemenea resonamente sînt îndreptățite pînă la un punct oare-care, căci nici un partid nu este scutit de streberi fără caracter, care totdeauna sînt gata să-i întoarcă mantaua după vînt. În cazul acesta însă, încât privește coalitia, se pare că socoteala e greșită. Pînă acum cel puțin nu se observă ca idea coalitiunii să se fi adîncit sau să se fi căpătat intrare în partidele opoziționale. Din contră, partidul liberal, probabil conștiu fiindcă și-a abandonat principiile, pînă acum a întrelăsat a-și justifica înaintea alegătorilor schimbata sa atitudine politică, intrarea sa în coalitie. Adevărat că deputații „liberali“ totdeauna s'au „distins“ prin aceea, că n'au căutat contactul cu poporațiunea, ci totdeauna numai atunci au venit în atingere cu alegătorii, când li-au solicitat încrederea în calitate de candidați. Cu toate aceste partidul liberal nici-cînd n'a fost atît de mort în împlinirea datoriînelor sale, întrucît acele consistă în a raporta alegătorilor despre faptele sale, ca tocmai în estimp, când situația politică, cu desevîrșire schimbata, ar fi pretins mai mult ca ori-cînd ca să se pună înaintea alegătorilor che-tia încrederii. Numai cățiva corifei ai partidului jidano-liberal au cutezat pînă acum, usînd de toate posibilele mijloace de precauțiune, să expună, într'un cerc foarte restrîns și ales al celor mai credincioși, motivele care au fost pentru ei normative, întrînd în coalitie.

Ultimul rest de stimă de care s'a mai bucurat poate partidul liberal la Germanii din țerile alpine, l-au perdut pentru totdeauna prin atitudinea lor față cu pretenșiunile Slovenilor din Stiria-de-Sud. Pe când mai înainte din simple motive de tactică de partid, au manifestat cea mai crassă nedreptate în atitudinea lor față cu naționalitățile nemaghiare, acum recunoaște, pentru a nu periclită coalitia și pe cei doi miniștri liberali, chiar și astfel de dorințe slovene, a căror împlinire nu este un postulat al egalei îndreptățiri, ci numai emanațiunea șovinismului național. Dar' nu numai germanismul partidului liberal se prezentă poporațiunii în lumină tot mai nefavorabilă, dar' totodată și de deosebire năsuințele sale economice sînt condamnate tot mai aspru în cereuri tot mai largi. Astfel nu este mirare, că partidele radicale, în adevăr democratice, au obținut succese considerabile în agitația lor. Dar' nu numai în ținuturi dominate pînă acum de liberali s'au mărginit agitațiunile partidului antisemit. Așa d. p. deputatul consiliului imperial Schneider a vizitat împreună cu numeroși amici de principii din Viena expoziția din Lemberg și au luat parte la adunarea industriașilor de acolo. Contactul antisemitilor vienezi cu industriașii poloni, va ave la tot cazul efecte politice, așa că poate este permisă speranța că stările de lucruri desolate de astăzi ale Galiciiei, care în cea mai mare parte se reduc la teribila pudrisare a Galiciiei, în timp ce se poate prevedea se vor îmbunătăți și vor face loc altor raporturi mai sănătoase.

„Deutsches Volksblatt“ din Viena de mai multe săptămîni publică o serie de articoli, care se ocupă cu chestia naționalităților din Ungaria și Transilvania, cu deosebită considerare la Români. Ediția de dimineața dela 16 l. c. conține ear' un articol, în care este descrisă situația din Alba-Iulia și giur. La sfîrșitul articolului este în cuvinte serioase accentuată răspunderea ce o iau aceia, care prin politica lor de maghiarizare tot mai mult potențază iritația popoarelor nemaghiare. Pentru pasagiul acesta final numărul acesta al lui „Deutsches Volksblatt“ a fost confiscat de cătră procurorul de stat.

De un timp înceace organele clubului Hohenwart combat hotărît antisemitismul de rasă și pe cei-ce sînt adversari chiar și Ovrerilor botezați. Evident că poporul nu va fi amăgit prin asemenea manevre, ci va ține la antisemitismul de rasă, singurul îndreptățit.

CRONICĂ

Tabloul martirilor nostri. Cu plăcere aducem la cunoștința tuturor amicilor cauzei noastre naționale, că tabloul cu portretele iubitorilor nostri martiri, osîndîți în procesul Memorandului, s'au trimis la Roma, unde în atelierul tipografic al fraților români Salomone, artiști de prima ordine în acest ram de artă, se vor reproduce, deocămdată numai în 10 000 de exemplare. Sîntem convinși, că Românii „din patru unghiri“ vor grăbi a-și procura tabloul martirilor, și încă nu numai spre înfrumșetarea caselor, ci ca la privirea celor-ce sufer pentru cauza națională, să se inspire toată suflarea românească la susținerea luptei noastre sfînte, care a devenit lupta umanismului, a culturii și a libertății popoarelor. Peste puțină vreme vom da anunțurile recerute cu privire la prețul tablourilor.

Dela cursul de limba maghiară din Deva primim știrea, că 44 învățători români s'au subtras dela facerea examenului scripturistic, ce s'a ținut ieri și dela cel verbal, ce se ține azi în 22 August n. a. c. Este frumoasă purtare de deamă și solidară a învățătorilor români. Vom vedea ce vor face guvernanții nostri cu întreg corul dascălelor din patrie.

Ambasadorul austro-ungar la București. „Fremdenblatt“ desminte din nou feluritele candidaturi care s'au ivit pentru acest post, pentru-că retragerea actualului ambasador „încă nu este nemijlocit iminentă“. Care va să zică ea totuși poate să devină în cîrînd iminentă.

Stipendii. Consistorul archidieceșan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș a scris următoarele stipendii pînă în 1 Oct. st. n. a) Din fundațiunea „Romantai“ 8 stipendii și anume 2 de câte 315 fl., 1 de 84 fl. și 5 de câte 65 fl.; b) din fundațiunea „Ioan Găvriță Vajda“ 1 stipendiu de 70 fl.; c) din fundațiunea „Kleiniană“, 1 stipendiu de 120 fl.; d) din fundațiunea „Alexandru Sterca Sulut“ 6 stipendii și anume: 1 stipendiu de 400 fl., 1 de 300 fl., 2 de câte 200 fl. și 1 de 60 fl.; e) din fundațiunea „Dănuț“ 1 stipendiu de 300 fl.; din fundațiunea „Lazar Baldu“ 1 stipendiu de 80 fl.; g) din fundațiunea „Constantin Alutain“ 4 stipendii și anume 2 de câte 60 fl. și 2 de câte 40 fl.; h) din fundațiunea „Chirilă“ 2 stipendii de câte 22 fl. 50 cr.; i) din fundațiunea „Stefan Ferdinand Hirsch“ 1 stipendiu de 300 fl. Condițiunile se pot vedea mai detaliat în „Unirea“ Nr. 35.

În numele culturii. „Gazeta Transilvaniei“ scrie: Din Cluj ni-se scriu următoarele: „În numele culturii multumesc publicului din Cluj, că din 8 ferestri dela locuința mea, și mai multe a conlocutorilor, care n'au fost luminate, cu toate-că am fost absent, totuși nu mi-s'a spart decît una. — Un advocat român.“

Ministru român în Ardeal. Din foile locale și din cele maghiare aflăm că ministrul culetor din România dl Tache Ionescu a sosit după-ce mai antîiu a suit „Negoi-ul“ la Sibiu în 17 l. c. unde a convenit cu dnii Fritsch și Czekelius.

Congresul studenților universitari români din România, convocat la Constanța s'a amînat pentru zilele de 10—11 Septembrie din cauza alegerilor comunale.

† **RADU R. POPEA**, ziarist în București, în urma unei grele suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mîile Creatorului aseară la 11 1/2 ore, în anul al 39-lea al vieții sale, împărțit fiind cu Sf. Taine. În mormîntarea rămășițelor pămîntești se va face Marți în 9 August a. c. st. v. la 2 ore p. m. în cimitirul bisericii Sfîntei Adormiri din Satulung, ear' conductul funebru va pleca din casele părintelui seu preotul Radu Popea. Despre această dureroasă pierdere înconștințată pe toți amici și cunoșcuiți. Satulung, 8 Aug. st. v. 1894. *Jalnică familie.* Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată! Trimitem și noi mîngăierile noastre familiei întristate și părtași sîntem în durerile ei, căci am pierdut și noi pe un iubit coleg și tovarș dela început, în munca grea de ziarist român.

Slovacii. Ca întregire a micului nostru raport despre purtarea demnă a Slovacilor mai dăm următoarele: Iritațiunea sub întreg decursul seđinței a fost la culme și patrioții slovaci au pîșit cu o laudabilă bărbăție, ca să-i apere dreptul limbii. Dl Mudron a zis, că odată la adunarea generală deputatul dietal Kubinyi Géza l'a numit trădător de patrie și nu a fost nici îndrumat la ordine măcar. Astfel nu pot să iee parte Slovacii la o adunare unde li-se bătîcîcorește sentimentul lor de iubire a neamului. Aprobări însuflețite și aplause i'au urmat cuvîntelor lui Mudron și a tuturor patrioților slovaci, care și-au ridicat glasul întru apărarea limbii slovace. Un semnificativ incident s'a întemplat cu ocaziunea aceasta. Un anumit Beniczky Kálmán a vorbit slovacște ca să combată proiectul lui Boor, avînd în vedere — după-cum zise el — pe publicul slovac. Va să zică când vreau păcătoșii să câștige pe partea lor poporul se folosește de limba poporului, vîind a-i seduce. Nu li-a succes însă de asta-dată.

Necroloage. Primim următoarele anunțuri funebreale: Subscriși în numele tuturor conșanginerilor cu adîncă durere aduc la cunoștință, că soțul iubitor, bunice, strămoș și frate *Domitriu Mercu* de Șomcuta-mare, paroch gr.-cat. în Benifalău, în anul al 68-lea al vieții, 43 al preoției și 44 al fericitei sale căsătorii, — provîzător cu Sf. Taine ale muribuziorii — în 13 August st. n. a. c. după un morb plin de suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mîile

Creatorului. Astrucarea se va face în 15 August st. n. a. c. ear' sf. liturgie pentru răpaușul sufletului seu se va ține în 16 Aug. dimineața la 8 ore. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată! Iuliana Merce n. Buzgă, ca soție; Corolina Lazar n. Merce, ca soră; Leontina Moldovan, nepoată cu soțul ei L. Bran; Elisabeta-Regina Bran, ca stră-nepoată.

— Pătrunși de cea mai adâncă durere și întristare anunțăm decedarea scumpului și neuitatului nostru fiu și respective tată, frate și cumnat Dr. *Leo Murășan*, medic practic și profesor de igienă la Institutul teologic-pedagogic diecesan din Caransebeș, care după scurte suferințe și împătășit fiind cu Sfintele Taine a răposat în Domnul în 5/17 August a. c. în etate de 48 ani. Rămășițele pămên-tești ale scumpului decedat se vor înmormîna în cimiterul gr.-or. român din loc. Duminecă în 7/19 August la 3 ore după amiază. Caransebeș, în 6/18 August 1894. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată! Ca frați și surori: Maria Luchi, Dr. Liviu Murășan, medic practic în Năsăud, Dr. Sever Murășan, profesor la școala de arte în Iași, Elisabeta Tanco, Lucreția Moisil. Ca părinți: Basiliu Murășan, Maria Murășan născută Hangea. Ca fii: Estela, Fortunat, Marian. Ca cumnați: Iosif Muchi, maior în pensie, Doctor Pavel Tanco, profesor gimnasial în Năsăud, Doctor Constantin Moisil, profesor gimnasial în Năsăud.

*
Unitate jidano-internațională. Jida-nii de pretutindeni tind la unitatea națională ovrască. Alianța universală este fondată în acest scop. Ca teritor ei vor se cucerească o parte din Orientul Europei ca Ungaria și Ro-mânia. Până acum a avut reputat multe succese.

*
Programa festivităților arangiate cu oca-siunea adunării generale a „Asociațiunii tran-silvane pentru literatura română și cultura po-poului român” ce se va ține la Sebeșul-să-sesc în 26 și 27 August a. c. n. este: *Sâm-bătă în 25 August n. la 2 1/2 ore p. m.* pri-mirea comitetului central al „Asociațiunii” la gara Vințul-de-jos. Seara la 8 ore convenie socială. *Duminică în 26 August n. la 8 ore* seara concert. *Luni în 27 August* la 2 ore p. m. banchet și seara la 8 1/2 ore bal. *Marți* excursiuni.
Comitetul arangiator.

*
Serată literară. Tinerimea absolventă română din Giula și giur invită la serata litară împreună cu petrecere de dans, care se va aranja la 15/27 August a. c. în sala cea mare a pavilionului din grădina „Göndös” în Giula. Comitetul arangiator: D. Voniga, președinte, T. Gubaș, cassar, M. Besan, controlor, G. Ardelean, N. Ardelean, D. Borbil, M. Măr-cuș, G. Pap jun., V. Pap, G. Petrovicu, A. Petruț, I. Petruț, I. Popa, N. Popescu, A. Popovicu, I. Popovicu, L. Rațiu, I. Șerban, I. Tioldanul, I. Ursu, C. Popovicu, G. Popo-vici, M. Hașag, C. Chiriloviciu, R. R. Motorca. Întrarea de persoană 1 fl., de familie 3 persoane 2 fl. Galeria pentru persoană 1 fl. Inceputul la 7 1/2 ore seara. Suprăsol-virile se vor cuita în public. Programul: 1. „Cuvânt de deschidere”, rostit de dl D. Voniga. 2. „Necesitatea rel. creșt. pentru ome-nime”, disertație de dl T. Gubaș. 3. „Dan Capitan de Plaiu”, poezie declamată de dl I. Tioldan. 4. „Conceptul culturii”, disertație socială de dl D. Voniga. 5. „Însemnătatea istoriei naționale...”, disertație de dl M. Besan. 6. „Cuvânt final”, de dl D. Voniga. Finindu-se programul, petrecerea se va in-cepe cu „Bătăta” și „Călușul.”

*
Producțiune teatrală în Seliște. Primim următoarea invitare: Sânteți rugați a participa la producțiunea teatrală declamato-rică ce va aranja cu binevoitoru concurs al d-nei Maria Roman tinerimea studioasă din Seliște în 15/27 August (sf. Marie). Venitul curat este destinat fondului menit pentru ajutorarea studenților săraci din Seliște și giur. Producțiunea se va ține în școala cea mare a școlii din loc cu următorul pro-gram: 1. „Doina”, de M. Eminescu, decla-mațiune. 2. „O cerșitoare nobilă”, de V. Alexandri comedie într'un act. 3. „Sătră III”, de M. Eminescu declamațiune. 4. „Pa-pințiu și Vespasian”, de C. Negruzzi dialog. Inceputul producțiunii 7 1/2 ore sêra. Prețul de intrare: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. După producțiune joc. Suprăsolvirile se vor publica cu mulțumită. Invitări speciale nu se fac. Seliște, 21 August 1894. Comitetul.

*
Procesul „Gazetei Transilvaniei”. După-cum cetim în o foaie maghiară Ale-xics Györg în calitate de redactor al cian-cialului literar numit „*Poporul*” a intentat proces „*Gazetei*” pentru un articol, în care „*Gazeta*” a tras atențiunea cetitorilor sei asu-pă acestei periculoase bureni. Represen-tatul juridic al lui Alexics va fi deputatul Dr. Iekutz Gyözö. O compătimit pe „*Gazeta Transilvaniei*” că va trebui să stee în față cu „*Poporul*” lui — Alexics.

*
Un perciunat german-liberal este „Neues Wiener Tagblatt”, care zice, că „în locul simpatilor cehice și slave, care se spul-beră acum în Galiția, se pun relațiile întime cu Germanii și Maghiarii, cele două ele-mente ce susțin statul austro-ungar”. Statele se țin cu parale și cu sânge. Germanii sînt 8 milioane față cu 14 milioane negermane, Maghiarii 7 față cu 10 nema-ghiare. Cine dă așadar mai multă dare de sânge și parale?! Sînt și proști cei-ce susțin afacerile elementului maghiar „susținător de state!”

*
Arsă. Copila Mandița, fiica defunctului Costache Manolache Neculai din comuna Bre-

huești, județul Botoșani, în vîrstă de 10 ani, în seara de 15 Iulie 1894, în lipsa mumei sale de acasă, turnând puțin gaz pe vatră din-tr'un șipșor, spre a face foc, o altă copilă mai mică, sora ei, din nebagare de seamă a prăvălit acol șipșor, care era aprins, peste brațele ei, de unde aprinzându-i-se hainele, focul a pătruns-o așa de rău, că după o su-ferință de câteva ore, numita Mădița a în-cetat din viață.

Din public.*)

Cătră on. public român!

Am deschis de vre-o cîtiva ani aici în Brașov o școală privată de lucru de mînd și de menagiu pentru fete, însoțită totodată și de instrucțiune teoretică în studiu.

În acest timp m'am ocupat mult cu ideea unei adevărate instrucțiuni reclamate de che-marea femeilor noastre de astăzi. Și astfel am ajuns acum a pune cursul condus de mine pe o basă, care se correspundă chemării sale

Principiul de care sînt condusă, îmi este: să mijlocesc feteilor, care au absolvat vre-o școală de învățămînt, o pregătire eu deosebire practică, și pentru sistemizarea și completarea cunoștințelor de lipsă unei femei, și o pregătire teoretică, pentru ca înzestrate cu această pregătire să fie bine orientate în toate direcțiunile chemării lor.

Am măsurat acestui principiu 'mi-am dat silință, cu împreună sfățuire și conlucrare a oamenilor competenți de școală, ca să compun pentru cursul condus de mine o programă, prin care să se împărțesească toate acele învățături, care au să cualifice pe femeie pentru datorințele și lucrările de căpetenie, ce fiecare femeie le înfălește în viață.

În acest internat se vor preda: tot fe-lul de lucru de mînd femeiesc ca: torsul, țesutul la răsboiu simplu și mecanic, vâpsitul tortului, cusutul, croitul, brodatul (chindisitul), împletitul; mai departe din economia casei: gătitul bucatelor, spălătul și călcatul; și apoi pentru completarea și sistemizarea cunoștin-țelor teoretice: religia, pedagogia și igiena, legumăritul, principii de comptabilitate, 'arit-metică, istorie, geografie și limba și literatura română, predate de profesori dela gimnasiul român de aici. La dorință feteile mai pot primi și instrucție în limbile: germană, ma-ghiară, franceză și la pian.

În acest curs se vor primi eleve, care au trecut de 12 ani și au absolvat vre-o școală pe lungă o taxă de 14 fl. pe lună, pentru care va primi instrucție, vipt bun și cuartir în in-ternat.

Elevele externe, care voesc a avê me-nagiul la mine, vor solvi pentru menagiu și instrucțiune pe lună 10 fl., eară fără me-nagiu 4 fl

Voiu mai primi în acest internat pentru îngrijire, locuință și vipt, pe lungă taxa de 14 fl. pe lună, și feteile, care voesc să-și ur-meze studiile la vre-o școală aici în Brașov.

Cursul se va începe cu 1 Septemvrie v. a. c.

Aduc aceasta la cunoștința acelor părinți, care se interesează de acest fel de creștere a ficelor lor.

Cu toată stima
Maria Belu,
(Strada Hirscher Nr. 19.)

Convocare.

Despărțemîntul reuniunii învțătorilor români gr.-or. din protopresbiteratul Făgă-rașului își va ține a doua adunare generală or-dinară în acest an Luni în 15/27 August a. c. (ziua de sf. Marie) în opidul Făgăraș, la care prin aceasta vî îndatorează a participa toți onorații membri ai acestei corporațiuni, și se potfesc a lua parte la această adunare și alți binevoitori ai școliei noastre.

Programul.

1. La 9 ore a. m. serviciul divin în biserica gr.-or. din Făgăraș, și participarea membrilor la acest serviciu pentru învocationa Duhului Sfânt.

2. La 11 ore a. m. deschiderea adunării în sala de învățămînt a școliei gr.-or. din Făgăraș prin presidiu.

3. „Cartofii”, prelegere practică de Lazar Sbrănciu.

4. Critică asupra disertațiunii „Despre educațiune” de Ioan Capetă și Aron Flucuş.

5. Încasarea taxelor și raportul cas-sarului.

6. Propuneri eventuale și închiderea ședinței.

Făgăraș, 4 August 1894 st. v.

Ioan Capetă, *Ioan Berescu,*
vicepreșed. secretar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta re-dacția nu primește răspunderea

Bibliografie.

A apărut:

„*Istoria filosofiei antice*”, de profesorul Dem. G. Teodorescu. Volum de 536 pag. A se adresa librăriilor Sfetea, Socce și Ră-nișteanu.

A apărut:

„*Acte și documente din corespondența lui Mihail Kogălniceanu relative la răboiul in-de-pendentei României 1877—1878.* Volumul I. Fascicula III, cu un faximil, publicate de Vasile M. Kogălniceanu.

A apărut:

„*Noul activist al Marelui Voevod Mihail Sturza*”, publicat în Cernăuți la 1848 de M hail Kogălniceanu și reeditat de Vasile M. Kogălniceanu.

A apărut:

„*Cronica pe scurt a Românilor*”, de Spă-tarul N. Milesco. Se află de vînzare la toate librăriile din România.

A apărut:

Rolul și drepturile Românilor transcar-patini. „*Cestiunea națională*”. De B. De-la-vrancea. Discurs pronunțat în întrunirea publică din Ploiești, la 19 Decemvrie 8193. București. Tipografia „*Voința Națională*”. Strada Băcani, 5 (Hotel Kiriazi).

A apărut:

„*Cînta încrederii în boierii aristocrați și sfînta hotărîre de a nu-i mai crede*”, cu o protestare, de Mihail Kogălniceanu (Iași 1848), reeditată din nou de Vasile M. Kogălniceanu.

A apărut;

„*Raport general*” pe anul 1893, adresat dlui ministru al agriculturii, industriei, co-merciului și domeniilor. De camera de co-merciu și industrie circums. II. Pitești.

A apărut:

Nachtrag zur Geschichte des „*Rumä-nischen Schrifttums*”. De W. Rudow.

A apărut:

Einige Worte zur Tuberculose und Krebs-behandlungsfrage (Cîteva cuvinte privitoare la cestiunea tratării tuberculosei și a racului.) De Dr. Severin Robinski. Berlin, 1894, Editura Robinski et. comp.

A apărut:

Cunoștințe din „*Constituția patriei*” și din „*Drepturile și datorințele cetățenesci*” pen-tru școalele primare. De Ioan Popovici. Sibiu. Tiparul tipografiei archidieceșane. 1894.

A apărut în editura librăriei Carol Müller (București) „*Poveste tristă*”, ro-man de François Coppée, tradus de Du-mitru Stănescu.

„*Sepțemână patimilor*”, o frumoasă novelă originală ce s'a publicat sub acest titlu și în „*Convorbiri literare*” și al căreia autor este Gil, a apărut acum în broșură separată. Ti-pografia „*Gutenberg*”, Iosif Göbl din Bucu-rești (strada Doamnei, 25)

Călindarul ăilei.

11/28 August 1894

Julian muc. Enplu Diac.
Gregorian: Filip
Soarele: răsare 4.44 apune 7.25 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 22 August n. 11 oare dimineața

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 724.7)	Diferența dintre presiun.	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
755.7	-1.3	+14.4	+25.0 +11.2	SO

Din țeară 19 August n. 7 oare dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Tempera-tura Celsius	Vîntul	
			direcția	țîră
Budapesta	766	+ 13.4	NV	3
Sătmăr	758	+ 15.6	S	1
Cluj	755	+ 14.1	NV	2
Orșova	777	+ 4.6	N	1
Arad	757	+ 15.6	SO	1
Panciova	755	+ 10.0	NV	1

Sosiți în Sibiu.

La 22 August n.

Hotel „*Neurhrer*”. A. Blitz, privatier. A. Schloser, comerciant, din Viena. Dr. E. Schuller, inspector, din Tarvitz. F. Heriamny, mare proprietar din Kaniža-mare. I. Salamon, comerciant din Budapesta. C. Dani-el și V. Fleischmann, comercianți, din Viena. C. Klemperer, din Viena.

Hotel „*Meltzer*”. Dr. Socalescu, cu soția, Dr Ca-linescu, cu soția, d-na Alexandrescu, cu fiu, din Cra-iova. Dr. Coman, din Baasen. B. Barman, amplot, din Hejásfalva. Zilinsky și Tellman, din Sighișoara Popescu, cu soția, din Toplița. Ervinger, amplot, din Fiume. Doboy, proprietar, din Rod Jung și Koller, comercianți, din Viena.

Hotel „*Habermann*”. Maria Manliu, învțătoare, din București.

Economie.

Secerișul în țeara noastră Ministrul uguresc de agricultură a publicat o dare de seamă, în care se arată cîtătim le de bu-cate produse în cei din urmă patru ani. Ace-ste cîtătimi sînt în măji metrice (1 m. m. = 100 chilog.

	în 1891.	în 1893
Grâu . . .	38,068.715.	43,711.912
Sécară. . .	15,655.112.	16,065.999
Orz . . .	11,619.229.	15,099.215
Ovês . . .	10,0 5.289.	10,667.588
	în 1892.	în 1891.
Grâu . . .	38,651.700.	37,781.000
Sécară. . .	13,388.100.	10,958 000
Orz . . .	11,626.500.	12,118 000
Ovês . . .	9,817.900.	9,888.800

—*—
Recoltele în România. Căldurile și seceta în România continuă. Dacă priesc se-cerișului și treratului, ele aduc vătămăre mare fînului. Fînurile sînt până acum topite de arșița căldurilor.

Cucuruzele încă stau rău. Pe o parte sêmănătura tîrzie, de altă parte lipsa de ploaie la timpul potrivit, au împedecat desvoltarea lor în mai multe localități din țeară.

Prețul mărfurilor.

Piața din Făgăraș În 17 August n. Grâu hectolitru fl 5.— până 5.50; grâu mestecat fl. 4.— până 4.50 sêcără fl. 2.6) până fl. 2.8); orz fl. 2.4) până fl. 2.10; ovês fl. 2.— până fl. 2.2); cucuruz fl. 3.80 până fl. 4.—; mazêre fl. 6.— până fl. 7 fașole fl. 3.— până fl. 4.—; linte fl. 7.— până fl. 8.—; sêmînță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sêmînță de în fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.2) până 1.40; mîlăin fl. 7.50 până fl. 8.50; sêu brut 100 chilogrami fl. 24.— până fl. 26.—; lumini de sêu tarzată fl. 41.— până fl. 42, unsoare de porc 100 chl fl. 60.— până fl. 62.—; slănină 100 chilo d 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fîn fl. 1.50 până fl. 1.00 carne de vită chilo 44 cr.; carnea de vițel 40 — până 44 cr.; carnea de porc 40.— până —; carnea de oaie 28.— până —; ouș 5 cu 10 cr

Tirgel de rîmători în Stelabruch. În 20 August n. s'au notat: ungurești băștrâni grei 40 1/2 cr. până 41.— cr., de mijloc 40 1/2 cr. până 41.— cr., ungurești grei tineri 42 1/2 cr. până 43. cr., de mijloc 43.— cr. până 43 1/2 cr., ușori 44.— cr. până 45.— cr marfă țerănească grea 41.— cr. până 41 1/2 cr de mijloc 42.— cr. până 42 1/2 cr., ușoară 41 1/2 cr. până 45.— cr., românești, de Bakony, gri — cr. până — cr., transito gri — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito sâr-bești grei 42 1/2 cr. până 43.— cr., transito de mijloc 43.— cr. până 43 1/2 cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr

Asigurări.

Societățile americane de asigurare.

Societățile de asigurare venite în Europa din țeara humbugilor, care cu palaturi fru-moase, cu prospecte favorabile și cu mari pro-misiuni în timp foarte scurt au cucerit teren însemnat în Europa, acum pe începutul încep a-și perde terenul de sub picioare.

Nu demult au fost excluse din Rusia acum după-cum anunță o depeșe vor fi și din Prusia.

Depeșa anunță, că societățile americane vor renunța la operațiuni în Prusia, pentru-că nu pot satisface garanțelor cerute de guvernul prusian. Din aceasta ar urma, că guvernul prusian a cerut lucruri imposibile dela socie-tățile acelea. Dar' nu este așa. Guvernul prusian a cerut ca societățile americane, care speculează răzimate pe neștiința publicului laic, în locul prospectelor nu destul de clare, să dee prospecte mai ușor de înțeles, după modelul unui prospect făcut de guvern. Mai departe a cerut, ca o parte din acele milioane, care se adună din banii de asigurare să nu treacă peste Ocean, ci să rămână în țeară, în hărți de valoare ale statului.

Aceste au fost părțile mai însemnate ale dorinței guvernului la care societățile de asig-urare *New-York, Mutual, Equitable, Germania* și altele au răspuns că nu pot satisface.

Acum când aceste societăți americane sînt excluse din Germania, putem fi pregătiți să cu atât mai tare vor continua machinați-u-nile lor la noi în Ungaria, unde ori-ce întreprindere dubioasă are teren.

La noi nu se cere nici o garanță. De-pun la vre-o bancă suma de 100.000 fl (pe care ori-și-cînd o pot ridica din nou) și apoi după legile de comerciu pot face ori-și-ce operațiuni.

Apoi cu aceea că agenții acestor socie-tăți inundează țeara și seduc publicul laic cu promisiuni pe care nu le împlinesc nici-olată, cu aceasta nu-și sfarmă nimeni capul și nici nu este for care să se îngrijască de așa ceva.

În ministeriile de justiție și de comerciu de ani de zile se pregătește un proiect care se aibă în vedere și aceste lucruri, dar' protecțiia directorilor dela societățile de asigurare până acum au împedecat totdeauna ori-ce dispozițiune ce ar întinde la împedecarea înșelă ciunilor, cărora publicul le cade jertfă mereu.

[1906] 1—1

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 15 August n. 1894.

Semințe	Cantitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.		Cantitatea per hect.	Prețul per 100 chilo	
		dela	până		dela	până
Grâu						
Bănățeneș nou	74	—	—	75	—	—
Grâu dela Tisa	74	—	—	75	—	—
Grâu „Pesta”	74	—	—	75	—	—
Grâu de Alba-Reg.	74	—	—	75	—	—
„Bacia	74	—	—	75	—	—
Grâu ung. de Nord	74	—	—	75	—	—
Semințe, vechi ori noue						
Sécară						
Ore						
Ovês						
Cucuruz (porumb)						
Meu						
Hrișcă						
Grâu						
Cucuruz						
Ovês						
Produse diverse						
Sem. de trif.						
„roșie						
Oleu de rap.						
Uns. de porc						
Slănină						
Ssă						
Prune						
Lictar						
„						
Miere						
„Ceară						
„spirt						
„						
„						

Cursul pieței din Sibiu.

Din 17 August n. 1894.

Hărție-monetă română	Camp. 9.88	vînd. 9.90
Lire turești	11.15	11.20
Imperiali	10.10	10.18
Roble rusești	1.82	1.82

Bursa de Budapesta.

Din 15 August n. 1894.

Renta de aur ung. 6 1/2	121.80
„ de aur ung. 4 1/2	96.90
„ ung. val. cor. 4 1/2	126.50
Imprumutul câilor ferate ung.	124.—
Amortisarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	101.—
Amortisarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	96.50
Bonuri rurale ung.	96.—
„ croate-slavone	109.—
Obligațiunile desp. regalilor.	151.25
Imprumut cu premiu ung.	143.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	98.00
Renta de hărție austriacă	98.50
„ de argint austriacă	122.—
„ de aur austriac	—
Losurile austriace din 1890	—
Acțiunile băncii austro-ungare	—

PIANURI ALESE

are în deposit

prăvălia **HELDENBERG** în Sibiu.

Tot felul de pian (Flügel, Stutzflügel), mignon și pianino.

Toate pianurile vin cu mult mai ieftin decât dacă cineva le-ar cumpăra direct; pe lângă aceea toate sunt exclusiv cele mai bune, alese de specialiști în fabricare, va să zică nu încercate numai de vre-un pianist. Pentru a putea aprea compunerea nedefectuoasă a unui pian pe lângă arta de a cânta mai sunt de lipsă și alte cunoștințe speciale și experiențe.

Marfa în rate, pe care o fabrică firme neînsemnate anume pentru traficul provincial și pe care o laudă în tăcere prin agenți de diverse categorii, nu se poate recomanda și nu se poate cumpăra. [1896] 12—

Garanție pe mai mulți ani se înțelege dela sine.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Nr. 526/894.

a. f. c. sc. d.

[1892] 2—3

Concurs la post de profesor.

Prin aceasta se escrie concurs la o catedră ordinară la gimnaziul superior fondat din Năsăud pentru limba maghiară-latină ori germană-latină eventual altă combinație din acestea.

Cei-ce au calificație în acest ram sunt provocați ca până în 26 August st. n. a. c. să-și înainteze cererile instruite în regulă la subscrisa comisiune administrativă.

Salarul profesorului ce e de a se alege în cei dintâi 3 ani de probă e 700 fl., apoi salar de profesor ordinar de 1000 fl., decenale de 10% și drept de pensune.

Dela profesorul ce se va alege se cere ca să poseadă perfect limba română ca limbă de propunere atât în scriere cât și în vorbire.

Postul e de a se ocupa în 1 Septembrie 1894.

Din ședința comisiei administrative de fondurile centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului, ținută în Năsăud la 11 August 1894.

Președinte:
Dr. Pavel Tanco.Secretar:
Nestor Simon.

Oficina chimică de curățit petele

a lui

A. FODOR

se află în

Mariagasse nr. 1,

colțul stradei păreului (Bachgasse).

Se curăță și se fac ca nouă vestimente de domni, surtoare, pantaloni, veste, pardis, paltoane de iarnă și uniforme, vestimente de dame se curăță întregi, mai departe se execută cu promptitudine toate stoffele de mătășă, lână și bumbac, perdele cu dantele, stoffe de mobile etc. și se execută vestimente de damă după moda cea mai nouă.

Cu distinsă stimă

A. FODOR,

[1875] 6—10

Mariagasse nr. 1.

Licitațiune.

Sâmbătă în 25 l. c. la 9 ore a. m. se va vinde în licitațiune publică în localul oficiului de cărți fundare (strada Bruckenthal nr. 18 etagiul I. ușa 8), casa din Piața-mare nr. 23, care aparține masei concursuale P. I. Kabdebo.

Prețul strigării e fl. 42.300.

Vadiul este 10% din prețul strigării.

Cu informații mai detaliate servește curatorul masei Dr. Carol Larcher, strada Wiesen nr. 28.

[1922] 1—1

Avis!

Pe dnul Nicolau Bran, pictor, fost locuitor în Paris, pe această cale îl rog să-mi facă cunoscut locuința sa pentru ca să-mi pot înțelege cu dînsul în procesul cu Ioan Bran. Dr. Ioan Nichita, avocat în Zălau (Zilah) comitatul Sălajului.

[1918] 2—3

Un tinăr

află momentan aplicare în cancelaria notarială din Poplaca sub condiții avantajoase.

[1896] 3—3

Unicul teatru universal în toată Ungaria.

Mare teatru mechanic și fistic.

Director: **Adolf Kiss**,
in Hermannsplatz.

Mare reprezentație în fiecare zi,

Dumineca și la sărbători pe zi de două-ori: d. a. la orele 5 și seara la 7 1/2.

PROGRAM:

Partea I. Mare călătorie romantică în giurul pământului în 12 tablouri și anume: În portul dela Hamburg; Naufragiul între Hamburg și New-York; Vânătoare primejdioasă de urși de gheață pe marea polară de Nord; Meridianul răsăritean; Japonia; Melbourne; Pădurile seculare ale Braziliei; Bethlehem; Piramidele și colosul sfînx; Furtuna pe șesurile Saharei; Roma; Neapol.

Partea II. Bombardarea Alexandriei în Egipt prin Englezi.

Partea III. Cincisprezece minute în sat (Idila din Svedia).

Partea IV. Feerie mitologică; Deșteptarea primăverii în grădina Florei.
Partea V. Plăcuta Diofragma (chipuri magice); Caricaturi; Jocuri de colori.

În pauză cântă capela proprie.

Prețul locurilor: loc închis 50 cr., locul I. 40 cr., al II-lea 30 cr., galeria 20 cr. Copii sub 10 ani însoțiți de părinți plătesc numai jumătate. Bilete se pot procura înainte dela cassa teatrului a. m. dela 10—12 ore și d. a. dela 3—5 ore.

Programe complete se capătă la cassa.

[1899] 3—

Începutul la 8 ore seara.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1894.

Budapesta—Predeal

Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
10.—	8.05	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	1.55	7.30	6.25
8.25	2.10	1.55	6.—	9.15	Budapesta	A	5.50	7.—	7.—	8.15
11.24	4.07	3.58	9.05	11.12	Szolnok	2.80	5.23	3.50	11.46	4.55
1.35	5.46		11.33	12.50	P. Iadány	12.06	3.46	1.21	10.05	2.24
3.46	7.08		1.50	2.12	sos. Oradea-mare	2.25	11.04	8.43	12.22	
4.—	7.16		2.24	2.19	pl.	2.18	10.44	8.38	11.41	
4.39	7.43		3.03	2.49	↓ Mez6-Tele6	1.52	10.07	8.13	11.07	
5.23	8.18		3.46	3.24	↓ R6v	1.26	9.30	7.47	10.32	
5.45			4.07		↓ Bratec		9.10		10.13	
6.34	9.07		4.58	4.17	↓ Ciucia	5.40	12.47	8.31	7.08	9.41
7.18	9.37		5.32	4.50	↓ Huedin	4.52	12.17	7.58	6.39	9.01
8.06			6.24		↓ Ghirb6u	2.55		6.53		8.01
8.32	10.37		6.59	5.55	sos. Cluj	2.—	11.01	6.14	5.25	7.50
8.49			8.40	6.11	pl.	10.45	5.45	4.48	6.47	
9.06			9.08	6.27	↓ Arad		5.18	4.28	6.29	
10.08			10.40	7.27	↓ Ghirb6u	9.28	3.58	3.—	5.21	
10.37			11.25	7.50	↓ Ucerdea	8.53	3.06	2.20	4.47	
10.59			11.54		↓ Uioara		2.48	2.—	4.29	
11.07			12.04		↓ Vintul-de-sus		2.40	1.51	4.23	
11.31			12.34	8.17	↓ Aind	8.28	2.11	1.23	4.02	
11.48			1.—	8.38	sos. Teiu6	8.06	1.45	12.54	3.42	
12.25		11.55	1.40	8.38	pl.	7.59	1.10		2.49	
12.50			2.17		↓ Cr6ciunel		12.39		2.27	
1.04			2.35	9.09	↓ Blaj	7.30	12.24		2.18	
1.35			3.14		↓ Mic6sana		11.48		1.89	
1.50		1.—	3.34	9.42	sos. Cop6sa-mica	6.56	11.29		1.18	
2.13		1.02	3.49	9.44	pl.	6.54	11.14		1.01	
2.32			4.11	9.59	↓ Media6	6.41	10.55		12.46	
3.04			4.48	10.22	↓ Elisabetopol	6.20	10.21		12.16	
3.39			5.27	10.51	↓ Sighi6oara	5.58	9.42		11.39	
4.01			6.10	11.12	↓ Ha6fal6u	5.33	9.13		11.17	
4.27			6.30	11.26	↓ Homorod	4.27	7.45		10.02	
5.28			7.50	12.26	↓ Agostonfalva	3.58	7.01		9.22	
6.08			8.30	12.58	↓ Apatia	3.37	6.35		8.57	
6.40			9.08	1.15	↓ Feldioara	3.16	5.58		8.23	
7.16			9.38	1.34	↓ Brasov	2.45	5.08		7.43	
7.46			10.25	2.09	sos. Brasov	7.01	2.18		10.37	7.01
8.—			11.—	5.14	pl.	6.—	1.42		9.57	5.57
			12.26	5.59	↓ Timi6	5.—	1.12		9.30	5.16
			1.11	6.29	↓ Predeal				9.30	5.16
			8.45	12.20	sos. Bucuresti		7.45		4.40	8.50

Murș-Ludoș—Bistrița

4.—	9.10	4.20	↓	Murș-Ludoș	↑	6.46	7.21
7.07	1.01		↓	Tagu-Budatelic	↑		4.15
9.59	4.55		↓	Bistrița	↑		1.16

Careii-mari—Zălau

5.42	4.10	↓	Careii-mare	↑	9.06	7.05
10.30	9.18	↓	Zălau	↑	4.20	2.25

Nota: Oarele însemnate în stînga stațiilor sunt a se ceta de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numeri încaudrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Expres	Tren de persoane	Tren socializat	Tren de persoane	Tren socializat		Tren de persoane	Tren de persoane	Orient. Expres	Tren socializat	Tren de persoane
8.30 Vineri	11.—	9.—	9.15	4.—	pl. Viena	sos.	5.50	7.20	7.05	6.40
1.30 circul. numai Sambăta	8.30 10.30	2.25 3.41	7.— 9.21	10.— 11.15	pl. Budapesta	sos.	6.30	10.20	2.10	1.25 8.25
	10.40	3.46	9.31	11.21	pl. Căglăd	sos.	4.19 4.04	8.21 8.18	12.11	6.15
4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos.	12.53	5.10	10.51	10.01	2.31
4.49	2.12	5.55	1.30		pl. Seghedin	sos.	12.26	10.45	9.53	2.11
6.39	5.25	7.54	4.59		sos.	9.20		8.55	7.50	11.—
					Timișoara	sos.	8.25	7.18	8.49	7.42
6.47	6.15	8.02	5.52		↓	Topoloveț	7.25	5.58	6.56	1.58
	7.26	8.49	6.57			Lugoj	6.45	5.10	6.28	1.55
	8.21	9.23	7.42			Caransebeș	5.39	4.05	5.39	11.10
	9.33	10.26	9.10			Tereșova	4.35		4.40	8.07
		11.16	10.22			Mehadia	3.15			5.34
			11.37			Băile-Herculane	3.02			5.12
11.05		12.28	11.47		↓	Toplet	2.46	4.35	3.21	5.12
		12.39	11.59		sos.	2.25	4.05		3.08	4.49
11.31		12.59	12.16		pl. Rușava	sos.	1.09	4.05	2.51	4.10
11.37		1.11	12.31		pl. Vercerova	sos.	1.—	3.49	2.19	
11.45		1.20	12.40		↓	București	11.25	3.40	2.10	
10.55		11.40						7.10	5.50	

Budapesta—Arad—Teiuș

Tren mixt	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt
		10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.25	7.20	3.—	
		8.05	1.55	10.—	↓	Budapesta	↑	7.35	1.20	6.30
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37	↓	Szolnok	↑	4.31	11.22	3.—
9.10	8.42	3.55	6.55	6.10	sos.	Arad	pl.	11.30	8.20	9.45
2.39	7.25	4.30	7.05	6.35	pl.	Arad	sos.	11.—	8.10	8.55
2.44	7.42	4.42		6.46	↓	Glogova	↑	10.48		8.44
3.15	8.20	5.08		7.07		Gyorek		10.25		8.20
3.32	8.39	5.14		7.18		Pauls		10.11		8.08
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35		Radna-Lipova		9.58	7.29	7.56
4.30		5.56		7.58		Concp		9.25		7.24
4.50		6.12		8.14		Béteșava		9.09		7.07
5.40		7.—	8.51	8.56		Soborsin		8.21	6.38	6.26
		7.28	9.10	9.24		Zam		7.45	6.07	5.49
		7.54		9.50		Gurasada		7.13		5.19
		8.10	9.34	10.06		Ilia		7.08	5.44	5.08
		8.28		10.24		Branicica		6.44		4.42
	4.47	8.54	10.—	10.50		Deva		6.20	5.17	4.16
	5.04	9.08	10.11	11.04		Simeria (Piski)		6.05	5.05	3.58
	6.10	10.06	10.37	11.43		Orăștie		5.09	4.40	3.18
	6.39	10.29		12.06		Jibot		4.44		2.56
	7.11	10.53		12.30		Vintul-de-Jos		4.22		2.32
	7.28	11.07	11.17	12.44	↓	Alba-Inlia	↑	4.04	3.59	2.14
	8.13	11.54	11.0	1.26	sos.	Teștas	pl.	3.19	3.36	1.35